

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton.

Előfizetési ár: egész évre 14 korona, fél-
évre 7 korona. Egyes szám ára 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debreczen, Kollégium;
ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Békevág.

Mint minden jó és minden rossz, Istentől van a háború is. Ha jaj is a botránkozónak s jajabb a botránkozótónak, szükséges, hogy botránkozások legyenek. Szükséges a háború is és ha nem volna szükséges, nem volna lehetséges sem, mert semmi sem történik szükséges-ség és célszerűség nélkül.

Az emberi jótulajdonságoknak — igaz, a gonoszoknak is — egész seregét ismertette meg velünk a háború. Tapasztalhattuk, hogy a közösség iránti szolgálatkészség, a kötelességeknek mindhalálig teljesítésére elhatározottság sokkal nagyobb mértékben megvan az emberekben, vagy legalább az emberek legnagyobb részében, mint azt remélni mertük volna. A háború mutatta meg — sajátságos ellenmondás, — hogy a felebaráti szeretet is sokkal nagyobb, mint aminőnek gondoltuk s hogy az ember im valóban tudja szeretni, segíteni, veszedelmében támogatni, gyógyítani ellenségét is. Megláttuk, hogy az ember igazán érzi az ő magasabb származását, mert hittel, bizalommal, béketűrőssel szenved a testi nyomorúságokat s a legszörnyűbb fájdalmak és kétségbeejtőnek gondolt csapások között rendületlen reménnyel kapcsolja magát Istenéhez.

Sőt ezektől a tapasztalatoktól eltekintve, maga az is üdvös hatása a háborúnak, hogy az emberek őszintén és benső sovárgással vágyanak a békére. Most bezzeg nem hallani ám olyan beszédeket, mint a háborút megelőző években, hogy már nagyon sokan vagyunk, nagyon kellene a háború. Most alkalma volt tapasztalni minden embernek, férfinak, nőnek, öregnek, ifjúnak, micsoda szörnyű szenvedésekkel jár mindenkire nézve a kívánt háború. Most nem lehet gondolni sem, hogy ez a mai nemzedék, melynek — még a gyermekeknek is — része van a háború keserűségeiből, valaha

is vágyják egy újabb ilyen megpróbáltatás után. Most erős, állhatatos, és bizonyára tartós lesz az emberek békevágja.

De ne felejtsük el, hogy a teljes béke egyértelmű a halállal. Az élet folytonos küzdelem s annak, aki élni akar, nem szabad a minden áron való békét kívánni.

Ne feledjük el ezt az igazságot akkor sem, ha Isten segítségével elpihennek a fegyverek és megkezdődhetik a béke háborúja.

Azokra az emberekre, kik e nagy világfelfordulás után életben maradnak, óriási küzdelmek fognak várakozni a várva-várt béke idején. A rengeteg pusztulásból új életet támasztani, a mindenütt szenvedett károkat helyreállítani, sőt csak a megnehezült életviszonyok közt a fejlődésképes, emberies életmódot fenntartani csak egy kitartó munkára, lankadatlan küzdelemre kész nemzedék lehet alkalmas. Jaj annak a népnek, mely a háború után arra emlékezve, hogy elég sokat szenvedett a fegyverek küzdelme idején, béke címén pihenést, a minden küzdelemtől ment életet keresi. Az sohasem fogná a szenvedett veszteségeket kiheverni, az sohasem lenne képes a vérvesztés után új erőre, új életre kapni.

Mi magyarok mindössze is kevesen vagyunk. Magyar reformátusok még kevesebben. Ha nem akarjuk, hogy megnyíljen előttünk a sír szája, minden erőnkkel meg kell feszítenünk, hogy a háború által emberben, vagyonban, szellemi javakban szenvedett kárunkat kiheverjük. Aki most úgy vágyik a békére, hogy minden küzdelemtől távol maradjon, nem teljesíti kötelességét sem hazája, sem egyháza iránt.

Azoknak tehát, kiket a Gondviselés vezetőül állított, vigyázni kell arra, hogy ilyen irányú békevág ne verjen fészket az emberek szívében. Vigyázni kell és jó példával előljárni. Nemcsak imádkozni, hanem dolgozni is. Nem

lehetne előszámlálni a tenger feladatok sokaságát, melyek a magyar nép szellemi vezetőire a háború után várakoznak. Minden papnak valóságos profétává kell lennie, hogy betölthesse magasztos hivatását s minden kis faluban egy-egy Nehemiásnak kell élni, karddal és vakolókánállal kezében, védekezve az ellenséges irányzatokkal szemben s építve az egyház védelmére szolgáló falakat.

A magyar református papság, mely évszázadokon át példaadó módon teljesítette Isten és a haza iránt kötelességét, bizonyára most sem lesz méltatlan a múlthoz s buzgón és eredménnyel dolgozik azon, hogy a hön sóvárgott béke nem a halál, hanem az új élet békéje legyen.

Egyház

Néhány szó a lelkészi javadalmak rendezésének kérdéséhez.

(Folytatás és vége.)

2. Azt hiszem, abban is mindnyájan egyetértünk, hogy a lelkészi fizetéseket újonnan, remélhetőleg valóban korszerűen megállapító új egyházi törvénynek azután nem szabad a most érvényben lévő egyházi törvény hasonló tárgyú rendelkezéseinek sorsára jutni. Elvi szabályozással, papiron maradó plátói értékű fizetés-

rendezéssel a mai nagyon is reális világban nem messze megyünk. Mert ugyan melyik vergődő lelkésztársunk anyagi gondjait enyhíti meg e súlyos időben az a tudat, hogy neki törvény szerint — lakáson, kerten és stólán kívül — 2400 korona alapfizetés és 6 ízben 200—200 koronás ötödéves korpótlék dukálna? Mi következik ebből? Az, hogy újabb fizetési törvény alkotása a realizálás garanciáinak egyidejű, sőt előzetes megszerzése nélkül merőben felesleges szellemi torna volna egyházi törvényhozásunk részeről. Inkább maradjon minden a régiben, sem mint a református papság újra arra a megbénító meggyőződésre jusson, hogy az Ő Felsége által aláírott zsinati törvények lelkészi javadalmat megállapító rendelkezéseinek immáron másodsor nem sikerült érvényt szerezni. Ha nem nyerheti meg a papság az őt jogosan megillető anyagi támogatást, legalább azt ne legyen kénytelen örökre elveszteni, amiye még megvan, t. i. az egyház legmagasabb szervének, az egyetemes zsinatnak, mint törvényhozónak erejében és hatalmában vetett hitét. Épen azért az újonnan alkotandó, javadalmat rendező egyházi törvény anyagi hatályossága megfelelő garanciákkal eleve biztosítandó. Ennek értelmében az „ad graecas Caelendas“ halasztást és elodázást engedő jelenlegi törvény szövegezés, hogy t. i. „Míg... erről gondoskodni lehetne... azon ideig...“ szerintem teljesen mellőzendő lenne az új törvény szövegezésében, mert az ilyen vagy hasonló szövegezés az új fizetési törvényt is illuzóriussá tenné. Ehelyett pontosan meghatározott „fix“ dátum megjelölése lenne kívánatos, amikor is a törvény minden anyagi következményeivel

Tárca

Imádság a fronton.*

Mintha hallanók kicsiny falunk harangjának ezüstcsengésű szavát, mely most mindenkit a Te szent hajlékba hívogat, hogy ünnepet üljenek virágvasárnap reggelén; mintha látnók otthon levő kedveseinket ünneplő ruhában, kezőkben zoltárral megindulni lassan a szent templomokba, hogy dicsősé-

* Ez egyszerű, de keresztyén szívből fakadt imádságot, melyet szerzője egy volhyniai fődalatti üregben mondott el buzgón éneklő, sírva imádkozó véreink előtt, annak bizonyosságául közöljük, hogy a mi derék honvédtudósaink a harctéren is theologusok maradtak, akik minden lehető alkalommal összegyűjtik hitünk sorsosait s keresetlen szavakkal vezetgetik lelkeiket az erő, a vigasz, a kegyelem trónusához. Állandó a panasz, hogy kálvinista katonáink éveken át sem látnak hitünkbeli tábori lelkészt; bár volna minden századnál egy theologus, aki a haza védelmében is, az Úr szolgálatában is példa, vezér és útmutató lenne a mieink előtt. Nem csinálunk titkot ama meggyőződésünkből, hogy nemzeti háborúban a népegyházak lelkészeinek mintáját Zwingliben látjuk. Szerk.

gedet énekeljük, hogy Téged imádjának nagy Isten édes Atyánk! Elszáll velük lelkünk az ismerős hajlékba, Uram s hallgatjuk az ígét, mely szeretetről beszél, velük énekelünk, velük imádkozunk, velük könnyebbül meg lelkünk s velük tér meg haza kicsi, nádfedeles házainkba; ahol az otthon maradtak tovább emlegetik Neved, kegyelmes Istenünk!

Lelkünk repül, de mi magunk nem mehetünk szent hajlékba, szerető jó Atyánk; ide rendeltél bennünket drága hazánk s imádkozó szeretteink védelmezésére, ide, ahol minden a múlandóságról, a halálról beszél; ahol sokkal inkább érezzük gyarló, semmi voltunkat, mikor ágyúdörej vág imádságunk hangjába s az ének szavát a harc szilaj zúgása böm-böli túl. Szívünk azonban ide kint, a harcok mezején is összegyűjt minket Neved imádsására, hatalmas Isten, mert tudjuk, hogy Te mindenütt, itt is meghallgatod a lelkeink mélyéből fakadó imádságunkat.

Összegyűltünk e reggelen is, virágvasárnap ünnepén, melyen hajdan szent Fiadat, a mi Urunkat, a Jézus Krisztust dicsőítették s hozsánnákkal magasztalták, zöld ágakat szeldelve útjára; szent Fiadat, aki azért jött, hogy szenvedésével, kínos halálával

elhalaszthatlanul hatályba lép. Így van ez az állami törvényeknél. Az egyetlen kielégítő megoldási mód tehát az alkotandó javadalom-rendező törvénynek ilyen záradékolása lenne: „jelen fizetési törvény 1919. évi január hó 1-én lép életbe“. Hasonló jellegű állami törvényekhez képest meglenne jelölendő egyszersmind a *fedezet* is.

3. Fedezet! Nunc venio ad fortissimum!

Gondolom, arról valamennyi lelkésztársam velem együtt meg van győződve, hogy a református egyetemes egyház nem jókedvűből formál lelkészeiből amaz una-lomig emlegetett „paizsos férfúval“ vitézkedő martirokat. Nélkülöz a református papság; készséggel elismerjük, hogy egyedül a kedvezőtlen viszonyok kényszerítő hatása alatt. Nos, ezeket a kedvezőtlen viszonyokat *kedvezőbbé kell formálni!* Ma, amikor társadalmi osztályok merülnek alá s szemünk láttára születnek az újak, mindenhatónak gondolt kormányok, autokrata cárok buknak, államformák és országhatárok változnak, s új arculatot nyer az egész világ, ezen égető kérdés megoldásának útját sem szabad elválni egy rideg „non possumus“-sal! Mezössy Béla nemrégiben képviselőházi felszólalásában mint „quantité négligeable“-ról emlékezett meg arról a kb. 200 millióról, amelybe a tisztviselők megfelelő mértékű, halasztást nem tűrő háborús segítsége kerülne s Miskolczy Ferenc biharvármegyei főispán a törvényhatóság márciusi közgyűlésén bejelentette, hogy „tudomása szerint a kormány a tisztviselők fizetésének javítására valószínűen *száz százalékos* fizetésemelést fog adni.“ Nagyon szükséges; nagyon helyes, ha így van! Megérdemlik s mert „muszáj“, lesz is fedezet reá! Ha

állami tisztviselők volnánk, ezzel a mi problémánk is meg lenne oldva...

De mi szolgáljon a lelkészi javadalmak rendezésének fedezetül?

Szerény véleményem szerint *az államtól mindent nem várhatunk.* Nem is szabad várunk, mert az államot a háborús kiadások úgyszólván mértéken felül megterhelik. De meg a háború után olyan radikális elemek kerülhetnek az állami gépezet irányító kereke mellé, amelyeknek jelszava és cselekedeteik rugója az egyház és állam szétválasztása lesz. Egy ilyen változás belátható időn belül eléggé valószínű. Legalább is aggályos dolog lenne tehát az egész fizetés rendezést *kizárólag* állami támogatásra építeni fel. Hová forduljunk tehát? *Híveink, gyülekezeteink erősen megnövekedett teljesítőképességére kell jórésben támaszkodnunk!* Közelebről szükségesnek és kivihetőnek látom egy középpontilag, az egyetemes egyház vezetősége által kezelendő „*Országos lelkészi fizetési alap*“ (vagy más hasonló intézmény) egyházi törvényben kimondandó felállítását, illetve megszervezését s ezen alap céljára *az eddigi 10%-nál magasabb, olyan %-os adókules törvényszerű megállapítását, illetve bevezetését, amely adókules szerinti adózás az említett alapot az egyházközségek lélekszáma szerinti arányban (lelkek szerint a 50—60 fillérjével számítva) évenként legalább is 1.000.000—1.200.000 korona — a közalapi járulékhöz hasonlóan beszolgáltatandó — biztos jövedelemhez juttassa, amely jelentős önhozzájárulás lenne, azután kellő mérvű állami hozzájárulással kiegészítendő.* Én csak ilyen *kettős forrásból* tudom elképzelni e nagy

új és boldogabb életet készítsen nekünk, bűnös földi halandóknak, annak a népnek, mely rövid ünneplés után keresztre feszítette az idvesség fejedelmét.

Uram, itt a halál birodalmában, az enyészet zord szelének zúgása közt nem a virágokat látja a mi lelkünk, nem az örömtől kigyúlt arcokra esik tekintetünk, hanem arra a beteget gyógyító, a bűnöket megbocsátó, életet, szeretetet, boldogságot hozó Krisztusunkra, akire „Feszítsd meg“-et kiáltott harmadnap a vérszomjas tömeg, Reá, akinek utolsó szava is ez volt: „Uram, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek“; Reá, aki akkor is bocsánatot kért azok számára, akik ütötték, arcul verték, tövissel koronázták s halálra hurcolták.

A halálos út, melyen mi is járunk, elibünk tárja a nagy kérdést, tudnánk-e mi is bocsánatot kérni azokra, akik éltünk után leselkednek, tudnánk-e szeretni azokat, akik halálos gyűlöléssel néznek át ránk nem is olyan távol? Hadd tanítson erre minket Krisztus Urunk példája, kinek egész élete csupa fény, megbocsátás, merő szeretet! Taníts minket, Uram az Ő nyomdokaiban járni, hogy a mi életünk is boldog legyen, mert csak a szeretet és a megbocsátás,

ad igazi boldogságot. Emeld lelkünket, Uram magadhoz, hogy méltóképen ünnepeljük meg e virágvasárnap ünnepét, ne úgy, mint hajdani néped, mely egyik nap magasztalta, dicsőítette Őt s harmadnapon halált követelt drága életére, hanem szíveinkben szeretettel eltelve, szemünket Reá függesztve ünnepeljük a mi Urunkat, a Jézus Krisztust, aki annyira szeretett bennünket, hogy életét adta az övéért.

Érezzük, Atyánk, hogy csak így kérhetjük innen a messze távolból a mi kedveseinkre: a szerető szülőkre, a hitvesekre, a testvérekre, a gyermekekre áldó kegyelmedet, szerető gondviselésedet.

Csak így kérhetünk Téged, Uram, hogy segíts haza mindnyájunkat szeretteink karjai közé élve, diadallal, hogy a csöndes béke napjaiban a szeretetet tovább gyakorolva, Neked tetsző életet élhessünk, értünk meghalt, de fel is támadott Krisztusunk példája szerint kegyelmedből. Ámen.

Volhynia. Lövészárak, 1917 ápril 1.

Kiss Sándor,
honvéd theologus.

szabású pénzügyi művelet megnyugtató keresztülvitelét.

Az egyetemes zsinat még ebben az évben összeül. Sok égető kérdés megoldása között a lelkészi fizetések korszerű megállapítását s az új fizetési törvény anyagi föltételeinek egyidejű biztosítását várjuk tőle. Egyházunk életerdeke, tekintélye, jelene és jövője kívánja, *követeli* ezt! Ha e kérdés megnyugtató megoldása nem sikerül, matematikai bizonyossággal lehet számítani a theologiai intézetek — máris folyamatban levő — *teljes elnéptelenedésére* s a pásztor nélküli gyülekezetekre. Vagy pedig meg kell ragadni az alternatív megoldásnak másik módját: *el kell törölni az érettségi vizsgálatot, mint a theológiára való beíratkozás előfeltételét.* Erről a megoldásról azonban míg csak egy csöpp életerő lesz bennünk, ne is beszéljünk! Ez már a halált megelőző esöndes agónia állapota lenne.

Pocsaj.

Hajdu Gyula,
református lelkész.

Iskola

Debreczen város népoktatása.

(Folytatás.)

Így kapott a református egyház 17 telken, 23 tanítói lakással, 68 tantermet. A lélekszám arányában megállapított építési segély 1.127.448 koronára ment. Ezt a református egyház 109.000 korona hijján ki is vette. A maradványon 1912-ben kérte négy tanterem és két tanítói lakás felépítését.

Ugyanebben az időben kért a római katolikus egyház is négy tantermes iskolához telket. Az iskolák szaporítását kívánta a közigazgatási bizottság is. A be nem iratkozott tankötelesek nagyszáma (1300), a létező tantermek túlszűfolttsága sürgetőleg követelték az új iskola nyitást, de nem indokolták a kir. tanfelügyelőségnek csak a személyben történt változással, a helyzet és viszonyokban való teljes tájékozatlansággal és hivatali hatáskörének félreismerésével okolható azon fellépését, mellyel a városi tanácsot *14 nap alatt fegyelmi eljárás terhé mellett 20 új községi iskola felépítésére, tanítói fizetésének megállapítására* stb. stb. kötelezte.

A városi tanács azonban tudván, hogy a város vagyonával nem rendelkezik: a tanfelügyelői fellépésre azzal váiaszolt, hogy az 1300 be nem iratkozott tanköteles közül 800 gyermek 170.000 hold földön szét-szórva, tehát mintegy 200 hold földön egy-egy lakik s ezeknek iskolát építeni nem tud, a fentmaradó 500 tankötelesből pedig rendes iskolás csak 160: első sorban ezekről, és a túlszűfolt tantermek könnyítéséről gondoskodik. Ebben a szellemben válaszolt a református egyháznak is, hozzá téve, hogy miután Debreczenben mintegy 2000 lakás mindig üresen áll és így tanítói lakás bérelhető, négy tanterem és két tanítói lakás helyett 8 tantermet épített és bútoroztat be, a még ki nem utalt 109.000 koronányi építési segélyből.

A tanács előterjesztését, a helyek megjelölésével együtt elfogadta a református egyház. A tervek elkészültek, az építés vállalatba adatott, tető alá is kerültek

szépen, mikor kitűnt, hogy a 109.000 koronának nincs teljes fedezete.

De kitűnt más is. Egyfelől az, hogy Debreczen már nem az igazi kálvinista Róma. A kozmopolita Debreczen képviselőjében akadt olyan hat vagy hány tag, ki felebbezett az ellen, hogy az iskolák a református egyházéi legyenek, bár a pénz, melyen épülnek, tíz évvel az előtt már felekezeti egyesség alapján, a református egyháznak volt megszavazva.

Egy teljes esztendeig állott üresen a nyolc új tanterem, — míg bekövetkezett a kormányhatósági döntés. Az ügy ismerői nyugodtan várták ezt. Csak a kir. tanfelügyelőség volt nyugtalan és a komikummal határos zaklatással sürgette a községi iskolaszéket a 8 községi tanítói fizetés megállapítására és a pályázati hirdetmény közlésére.

Ma, a döntés után, a református egyház használatában 19 helyen, összesen 76 tanterem van. Az évi iskolai segély összege: 78.539.50 kor.

A római katolikusok, két nagy városi telken egy-egy tanítói lakással, két emeletes iskola épületet kaptak, összesen 17 tanteremmel. Az építési segélyt, mely 274.196 kor. volt, teljesen kivették, így újabb négy tanterem létesítése iránt beadott kérelmük, újabb egyezkedésig nem volt teljesíthető. Évi segélyük 19.405 kor. Ezt az összeget a közigazgatási legfelső bíróság állapította meg azzal, hogy a népszámláláskor itt fekvő katonaság lélekszámát is felvette.

A görögszertartású katolikusok egy telken, egy tanítói lakással, 4 tantermes iskolát kaptak. Építési segélyük: 25.359 kor. volt. Ezt egészen igénybe is vették. Évi segélyök: 2644 kor.

Az ágostai evangélikusoknak és izraelitáknak elemi iskolái saját tulajdonuk. Az építési segélyt azonban ők is kivették. Amazok 20.478 kort. emezek 104.411 kort. Az ágostaiak évi segélye 1536 kor. Az izraelitáké 9135 kor.

Ebből láthatja az olvasó, hogy Debreczen városában a népnevelési intézmények egy községi iskolaszék — úgy is, mint óvoda felügyelő bizottság, egy állami iskolai gondnokság és hat hifelekezeti (mert az izraeliták statusquo-ante és autonom-orthodox-hitközségre tagolva két) iskolaszék felügyelete és vezetése alatt állanak.

Az ágostai és izraelita iskolákat kivéve a többiek dologi kiadásának nagy részét, az épület javítási, tatarozási munkálatára, a tanítói lakások kivételével az összes tantermek, folyosók, előterek meszelését, gyakori desinficiálását stb. stb. a városi tanács intézi. A városi tanács közművelődési ügyosztályában intéződik el „ama bizonyos hely” ellen intézett panaszoktól fel, a temérdek ablaküveg bevágatásig minden ügy és itt gyűl össze az iskoláztatás kvalitását kivéve, minden adat, amit a közoktatásügyi kormány „A—H”-ig terjedő számláló lapjain megkíván.

Így tudjuk meg például az összegyűjtött A. jelzésű lapokból, hogy hány tanköteles iratkozott be az egyes iskolákba? A „B.” jelzésű lapokból, hogy hány nem iratkozott be? A D 1. és D 2. jelzésűekből, hány iratkozott be később, hány költözött más utcába vagy községbe?

Sajnos, a lap sok. — Számszerint is, jelzés és rendeltetés szerint is. De kellő és megbízható positivitással nem állapítható meg belőlük mennyi a tanköteles? Az A. jelzésű lap nem tünteti fel, hogy a beíratkozott gyermek debreczeni születésű-e, vagy vidéki? Ugyanígy

a B. lap, a be nem iratkozott tankötelesekről nem tünteti fel, hova illetőségűek?

A statisztikusok szerint a 6—11 éves tankötelesek száma a népesség 10%-át adná. A 12—14 éveseknek tehát 5%-ot kellene kiadni. Mint látni fogjuk, ez az összeg nem jön ki. Középfokú iskoláink alsóbb osztályai-ban sok a vidéki, 4—500-ra tehető ezek száma és mind a 6—11, mind a 12—14 évesek Debreczen javára számíthatók. Még sem találjuk meg a statisztikusok számarányát.

(Vége következik.)

Irodalmi szemle

Dr. Daxer György: A feltámadás. Ezt az 52 lapnyi terjedelmű értekezést voltaképpen a debreczeni Protestáns Irodalmi Kör 1916. évi november hó 19-én tartott felolvasó estélyén adta elő az érdemes író, azután pedig a tétel részletesebb kifejtésével és irodalmi bővítésekkel ellátva kiadta a nevezett kör hivatalos organuma külön füzetben. Ára 50 fillér. Megszerezhető Hegedűs és Sándor könyvkiadóhivatalában. Szerző a vonatkozó újabb irodalmi termékek gondos és beható tanulmányozása és az alapforrások elemző módszere nyomán minden oldalról megvilágítja a feltámadás nagy és titokzatos problémáját, amely időszerűségénél fogva mindig sarkalatos jellegű tétel volt és az is marad úgy a theológiában, mint a gyakorlatban. Úgy a Jézus feltámadásáról, mint a saját feltámadásunkról való meggyőződésünknek is vannak feltételei. Mind a kettő a hitnek tárgya. E hit élesztésére szolgál az Isten ígéjének hirdetése és a saját hitbeli tapasztalatainkról való bizonyosgáttétel. Ebben közreműkölni minden keresztyénnek kötelessége. Az értékes értekezés kritikai taglalása előreláthatólag szakszerű eszmecserét fog előidézni.

A dunavecsei református egyház évkönyve az 1916. esztendőről Lukácsy Imre lelkész gondos összeállításában és az egyház kiadványaként 24 lapnyi terjedelemben megjelent. Általános jellegű évi visszapillantás előrebocsátásával közli az anyagi ügyek, a népesedési viszonyok, az előljáróság, állami iskola és óvoda körébe tartozó főbb adatokat; azután a községbeli hadbavonultak, hadifoglyok, sebesültek, elesettek személyi és hadivonatkozású dátumait örökíti meg méltó emlékezéssel és megfelelő bibliai idézet alkalmazásával. Külön szakaszban szól a szövetkezetek állapotáról, a menekültek, szegények segélyezéséről és a községi előljárók odaadó kötelességteljesítéséről. A csinos és izléses füzet a Hoffmann és Kronovitz-cég előnyösen ismert könyvnyomdájában készült.

Éljen a király! IV. Károly magyar király Öfelsége koronázása napján az orosz harctéren küzdő cs. és kir. 38. gyalogezred előtt tartott ünnepi beszéd. Irta: Szombati—Szabó István a cs. és kir. 38. gy. e. református táborigazgató lelkésze. 15 lap. Ára

30 fillér, ami a Mollináry-regiment özvegyei és árvái javára levélbélyegekből, zárt borítékba téve, szerző címére küldendő el. Táborigazgató posta száma: 427. Mind az alkalmi tétel lelkes hangoztatása, mind a nemes cél előmozdítása méltó az érdeklődésre.

A **Kriegschronik** folyó évi márciusi füzetének (441—488 l.) címlapját a nagynevű Zeppelin gróf arcképe díszíti. Ezenkívül még sok jól sikerült hadi fényképfelvétel élénkíti ezt a jelesen szerkesztett szakfolyóiratot. Az egyes cikkek és jelentések a márciusi fegyvertények és harci sikerek állapotát tárják elénk és örökítik meg az utókor számára.

Az **Evangelischer Wochenbrief** 7. száma egyebek között azt közli, hogy a német protestáns érdekek óvása céljából fennálló **Evangelikus Szövetség**, negyven törzsegyletben és több, mint háromezerháromszáz fióktársulata révén ötszázezer munkás tagot állított be a háború folyamán idáig a hazafias segélynyújtás szolgálatába.

Ezenkívül háborús időkhöz mért népiratkákat terjeszt, melyekből idáig száztizenegy szám jelent meg oly nagy mennyiségben, hogy p. o. a D. Everling szövetségi igazgató 1915. évi karácsonyi üdvözlését negyedmillió lenyomatban küldötték szét a küzdő harcosoknak. Négy hadbavonult teológus pedig kis imakönyvet szerkesztett, amely szintén rengeteg számban jutott el a hős katonákhoz. Általában a mai napig körülbelül huszonöt millió hadi iratkát terjesztett el a szövetség, amely felekezeti különbség nélkül ápolja a keresztyéni és hazafiúi együvértartozás tudatát és munkálja most a háborúban a bajtársi egyetértést, majd a háború után pedig a közbékességet.

Az Országos Tanáregyesületi Közlöny április 13—14. számának vezető helyén Kempf József beható tanulmányon alapuló, remek szerkezetű jellemrajzban jeleníti meg dr. Erődi Béla székesfővárosi tankerületi királyi főigazgatóságának negyedszázados szép pályafutását, visszatekintve a huszónöt éves főigazgatóság határkövétől, de figyelve a megelőző évek tanulságaira és sikereire is. Dr. Habán Mihály pedig a középiskolai adminisztráció reformjáról értekezik. A kisebb közlemények, könyvszemle, lapszemle, krónika rovatok egyaránt tartalmasak, figyelemre méltók és hasznos tájékoztatást nyújtanak.

Halottaink

Kányádi Jakab Dénes nagysolymosi nyugalmazott lelkész 71 éves korában, 40 évi áldásos pásztorkodás és három évi nyugalom után március hó 22-én meghalt.

Gregory Gáspár René, az újszövetségi kánon eredeti görög szövegének kiválóan tudós tanára, sok jeles tudományos mű szerzője, a leipzigiegyetem

disze, az újsághírek szerint, a nyugati harctéren hetvenegy éves korában hősi halált halt. A most dúló világháború kezdetén példaadás okáért és hazafias lelkesedésből önként jelentkezett hadiszolgálatra s mint már hadnagy, felülmúlta a kötelesség teljesítésében ifjabb hős társait is. Élete, működése, példája egyaránt szövétnekként fog világolni nemzedékről-nemzedékre. Emléke legyen áldott!

Saja Antal kolozsvári református teológiai zenetanár, kollégiumunk nem régen jeles növendéke, 1916 szept. 15-én San Grodno de Mernánál hősi halált halt.

Barabás Jenő tordai főgimn. tanár életének 52. évében március hó 10-én hosszas és súlyos szenvedés után elhunyt.

Sipos Lujza m. k. postakiadó, Sipos János belényesújlaki lelkész társunk leánya, folyó hó 8-án Nagyváradon, fájdalmas és hosszas szenvedés után elhunyt. A súlyos csapás alatt roskadozó szülőknek, akik hét hónap alatt két nagykorú leányt és egy nagykorú fiút vesztek el, az Úr, a minden vigasztalás Istene és Atyja legyen erősítőjük és vigasztalójuk.

Osváld János nyug. nagymegyeri tanító 75 éves korában folyó hó 8-án elhunyt.

Boeskár Ferenc alsónyéki kántortanító életének 48., tanítói buzgó és eredményes működésének 26. évében jobb létre szenderült.

Legyen áldott emlékezetök!

Különfélék

Moloch.

A pogányok bálványai az emberek vágyainak, szenvedélyeinek, törekvéseinek voltak a megszemélyesítői. Mindannyian a képzelet szüleményei, amiknek az ember, különböző javakkal áldozott.

A történelem tanúsága szerint a Moloch nevű bálvány a legszörnyűsebb volt a bálványok között, mert annak embereket áldoztak. Leggyakrabban ártatlan gyermekeket, kik csakugyan semmit sem vétkeztek. És ime, mégis egész nemzetek képesek voltak arra, hogy megtagadván emberi mivoltukat s nemesebb érzelmeiket: oda engedték Molochnak borzalmas áldozatul a kisdedeket is. Az ilyen áldozatokra szánt gyermekek sírását és az anyák jajgatását harsány zenével nyomták el.

S a legszomorúbb az egészben az, hogy a Moloch kultusza Fenicián kívül elharapózott más országokba is és megfertőztette még az egy örök Istent imádó népeket is. Ezek szintén feláldozták gyermekeiket, odadozták legdrágább kincseiket a Molochnak, pedig voltaképen azt sem tudták, hogy micsoda az és hogy miért cselekesznek így?

Mai, felvilágosodott művelt korunkban mily

borzadállyal gondolunk arra a sötét, gyászos időszakra, amikor ama Molochnak áldoztak vala. □

Református egyházunk püspökei és főgondnokai folyó hó 14-én délelőtt gróf Degenfeld Schomburg József tiszántúli egyházkerületi főgondnok, mint egyetemes konventi világi elnök élén tisztelegtek az ős budai királyi várpalotában királyunk Őfelsége előtt, aki a magyarországi református egyház nevében tolmácsolt hódolatnyilvánítást és az öröklött hűség biztosítását szívből köszönte. Jól esik látnia, — mondá —, hogy a hitélet szilárdsága, párosulva az erős hazafisággal, egyházunkat és ennek híveit a trón és haza biztos pilléreivé teszik. Egyházunk számíthat mindenkori pártfogására és atyai jóindulatára. — A király az előkelő küldöttség minden egyes tagját megszólítással és társalgással tüntette ki.

Szomjas Gusztáv alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegyei gondnok folyó hó 18-án történi beiktatása emlékéül úgy a maga, mint fennkölt lelkű felesége részéről 5000 K-t adományozott a Kálvineumnak. Hallgassa meg az Úr azoknak az árváknak buzgó imádságát, akik áldást esdenek az adományozókra és szeretteikre!

A debreczeni Protestáns Irodalmi Kör a folyó április hó 21-én délután hat órakor, a tudomány és művészet képviselőinek közreműködésével, a kollégiumi díszteremben, ismeretterjesztés és nemes szórakozás céljából protestáns estélyt rendez a következő műsorral: A városi dalárda éneke után dr. Kőrösi Kálmán kollégiumi és egyházkerületi ügyész előadást tart A háború hatása egyházunkra címen. Ezután Füredi Samu gondnokaművész előadja Popper D.: a) Áhitat, b) Gavotte című darabjait. Zongorán kíséri Fábry Irma művésznő. Dr. Varga Zsigmond lelkészképzőintézeti tanár, köri titkár beszámol a Kör ezévi életéről és berekeszti a folyó évi estélysorozatot. Záradéku énekel a városi dalárda.

A tanítóképezdészek hadi tanfolyama. A katonai szolgálatot teljesítő, továbbá a besorozott negyedéves tanítóképezdészek hat hétig tartó tanfolyama f. hó 17-én ért véget. A befejező képesítő vizsgára jelentkezett 32 növendék közül 29 tanítói oklevelet nyert. A vizsgákon Dávidházy János esperes elnökölt. Az eredmény kihirdetésekor dr. Veress István igazgató intézett a kollégiumból távozó ifjakhoz buzdító beszédet, akiknek nevében Szűcs János tanítójelölt mondott mély tartalmú szavakban köszönetet a tanári-karnak. Este a Katona-Otthon látta a levizsgázott tanulókat tanáraikkal együtt vendégeül. Ez alkalommal szép beszédet intézett az ifjakhoz dr. Ferenczy Gyula az Otthon igazgatója és Karácsony Imre földesi református lelkész, akinek köz

benjárására a földesiek sok szép adományt elküldtek már az Otthon vezetőségéhez. Ezúttal is a földesiek adományából telt ki nagy részben a képezdészek megvendéglése. A tanári-kar nevében dr. Veress István igazgató, a növendékek részéről Topa Dezső és Szücs János tanítójelöltek mondtak köszönetet az Otthon vezetőségének a szíves vendéglátásért.

Erettségi elnökök lesznek egyházkerületünk főgimnáziumaiban: Békésen Csánki Benjámint egyetemi tanár; Debreczenben a leánygimnáziumban dr. Baltazár Dezső püspök, a fiúgimnáziumban Dóczy Imre középiskolai felügyelő; Hajduböszörményben és Hajdúnánáson szintén Dóczy Imre középiskolai felügyelő; Hódmezővásárhelyen dr. Baltazár Dezső püspök; Karczagon Kiss Ferenc egyetemi tanár; Kisújszálláson D. Lencz Géza egyetemi tanár; Máramaroszigeten dr. Pokoly József egyetemi tanár; Mezőtúron D. Erdős József egyetemi tanár; Szatmárnémetiben dr. Kun Béla egyetemi tanár.

Középiskolai ifjúsági istentiszteletek. A debreczeni református lelkészkar ajánlatára a debreczeni egyház életbe lépteti a középiskolai ifjúsági istentiszteleteket olyan módon, hogy vasárnaponként délelőtt 11 órakor a Kossuth-utcai templomban istentiszteletet tart azoknak a középiskolai református ifjaknak és leányoknak, akik nem református középiskolában végzik tanulmányaikat. A prédikátorok a hitoktató lelkészek lesznek. Az első ilyen istentisztelet folyó hó 22-én d. e. 11 órakor fog megtartatni. Őszintén kívánjuk, hogy ez a szép és áldásosnak ígérkező munka sok gyümölcsöt teremjen azoknak az ifjaknak idvességére, akik eddigelé ilyen lelki gondozásban szükkölködtek.

A Kálvineumnak a hajduböszörményi bank a nála jegyzett hadikölcsönök után öt megillető jutalékokból 18 ezer K-t adományozott. E szép gyarapodás nyilván Kiss Ferenc kálvineumi elnök buzgóságának az eredménye.

A vámosroszi egyház Inczédi Márton tevékeny lelképásztortól 100 K-t küldött a Kálvineumnak, miáltal belépett az alapítók sorába. Úgy a lelkész, mint a gyülekezet méltó elismerést és hálás díszet érdemel.

Hagyomány. László Zsigmond volt kisbárcsai lelkész végrendeletileg 7000 (hétézer) koronát hagyományozott a Kálvineumnak. Ezt az összeget a végrendelet végrehajtója Kovács Sándor vajdahunyadi lelkész már be is küldte Kiss Ferenc egyetemi tanárhoz a Kálvineum elnökéhez. A boldogult hagyományozó emléke legyen áldott.

A hevesnagykunsági egyházmegye folyó hó 17. és 18. napjain tartotta tavaszi közgyűlését Szolnokon

Példa. Benedek Károly alvinczi esperes-lelkész a nagyenyedi Bethlen Gábor kollégiumnak ezer koronát küldött olyan alap megteremtéséhez, amelynek kamataiból tehetséges székely fiúkat segélyeznek gimnáziumi tanulmányuk első évében.

A dunántúli egyházkerület április hó 30-án, Pápán tartja tavaszi közgyűlését.

Pálinka a gazdasági munkálatokhoz. A napilapok értesítése szerint a pénzügyminiszter a földművelésügyi miniszter közbenjárására 55 ezer hektoliter szeszt bocsátott rendelkezésre oly célból, hogy ez a folyó évi gazdasági munkálatokra szükséges pálinka előállítására céljából a gazdaközönség rendelkezésére bocsáttassék. A megfelelő kiosztásra erre kirendelt bizottság fog felügyelni. Ha a pálinka méreg, miért adják azt a népnek? Mert hogy anélkül is lehet mintagazdaságot berendezni, arra példa az alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegye újonnan választott hitbuzgó és áldozatos lelkű gondnokának mintagazdasága, ahol a pálinka végképpen száműzve van, amiért a munkások és családjaik áldják az ő atyai bölcseségű gondos munkaadójukat.

Luther kedvence zsoltára a 118. zsoltár volt. Ebben, különösen ennek 17. versében találta meg legjobban a husvéti vigasztalás bizonyosságát. Ez a vers ma is erős vigasztalást ad a hánykódó lelkeknek.

Az Ébresztő c. társadalmi és szépirodalmi folyóirat áprilisi száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal jelent meg. Az Ébresztő megjelenik minden hónap közepén. Előfizetési díja egy évre 4 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, VIII., Főherceg Sándor-u. 28.

A paphiány okairól hosszú cikk olvasható az Egyházi Közlöny 15. számának hasábjain. Az általános ismert és elégszer nem hangoztatható bajokon kívül orvoslattal a többek között azt javalja, hogy a falusi plébánosok, ha gyülekezeteikben tehetséges, jóra való fiút találnak, ajánlják be azokat az egyházmegyének s ez a papok hozzájárulásával taníttassa a fiút addig, míg ez a gimnázium négy alsó osztályát elvégzi. A további kiképzésben már segédkezet nyújthat a szeminárium. Ez a gondolat megfontolásra méltó nálunk is, annyival inkább, mert reánk is illik a cikkírónak Doernertől idézett eme mondása: „Egy papot kitaníttatni többet ér, mint egy templomot építeni, mert templomok papok nélkül mit sem használnak, de papok templom nélkül igen”.

Tartalom. Békevágy. — Egyház. Hajdu Gy., Néhány szó a lelkészi javadalmak rendezésének kérdéséhez. — Tárcsa. Kiss S., Imádság a fronton. — Iskola. Debreczen város népoktatása. — Irodalmi szemle. — Halottaink. — Különlélek. — Hivatalos Értesítő 15—16. sz.

A kis önkéntesek sorozása. Szurony roham.

Két felvonásos, hazafias színjáték. Szinpadfelállítási tanácssal együtt 115 filléért portómentesen küldi Iváncsó Jenő Ödön néptanító, Nyirgyulaj.

A jövedelem hadiárvaínké.

KÖNYVUJSÁG

Tanulmányok, bírálatok és ismertetések a magyar és külföldi irodalom köréből.

Szerkesztik CZEGLÉDY SÁNDOR pápai ref. theol. akad. tanár; Lic. FIZÉLY ÖDÖN, aranyosmaróti ev. lelkész és SZIMONIDESZ LAJOS, nagybörzsönyi ev. lelkész.

Megjelenik

július és augusztus hónapok kivételével minden hó 15-én és 30-án.

ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 10 KORONA

Kiadja: **Scholtz Testvérek** könyvkereskedése Budapest, IX., Ferencz-körút 19., ahonnan bármely egyházi vagy világi irodalmi termék beszerezhető. Gondos kiszolgálás, előnyös feltételek.

Legszebb konfirmációi ajándék

SZOLNOKY GERZSON

MENNYORSZÁG KAPUJA

Ezen imádságos könyvecskéből a tiszántúli, tiszáninneni és dunántúli református egyházkerület püspökei ajánló körlevelükben többek között a következőket mondták: „E hangban és tartalomban nemesen egyszerű, mégis gyönyörűsége kis imádságos könyvet, mely mint hiszem, ifjúságunk nagy lelki épülésére szolgál, a legmelegebben ajánlom becses figyelmökbe és szeretetökbe. Főként a konfirmáció alkalmával szíveskedjenek ezt az ifjúságnak ajánlani. Egyfelől hozzátartozóik, másfelől egyházunk alig adhat ifjainknak kedvesebb és hasznosabb ajándékot.” — A 168 oldalra terjedő 12¹/₂x8¹/₂ cm. nagyságu, zsebbe tehető imádságos könyvnek ára, mely igen finom, famentes, simitatlan papíron készült, rendkívül elegáns, egy úrvacsorát osztó lelkész és két, az úrvacsorát felvevő gyermek arcképével díszített vászonkötésben jelent meg. 1 korona 20 fillér.

10 péld. megrendelésénél 96 fill., 25 péld. megrendelésénél 90 fill., 50 péld. megrendelésénél 84 fill., 100 péld. megrendelésénél 78 fill., 500 péld. megrendelésénél 72 fill., 1000 pld. megrendelésénél 66 fill. Megrendelhető

HEGEDÜS és SANDOR
KÖNYVKIADÓHIVATALÁBAN, DEBRECZEN.

A „HANGYA”

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, ahol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők útbaigazításért a „Hangya” igazgatóságához: Budapest, IX. Közraktár-utca 34. sz. A „Hangya” kötelékében az 1915. év végén 1300 fogyasztási szövetkezet működött, amelyek összforgalma 60.000,000 korona volt.

Földmívelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés. A termelés fejlesztése, az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

! UJDONSÁG!

„A ZSIDÓK ÚTJA”

IRTA ÁGOSTON PÉTER.

ÁRA 6 KORONA.

:: PORTÓRA 30 FILLÉRT KÉREK. ::

Kapható:

KÓKAI LAJOS

:: könyvkereskedésében ::
Budapest, IV., Kamermayer Károly-u. 3.

HIVATALOS ÉRTESITŐ.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2086—1917. szám.

A kebelbeli egyházak Nagytiszteletű és Tiszteletes lelkészi hivatalainak.

A m. kir. honvédelmi miniszter úrnak folyó évi 4100. eln. 4. számú rendeletével a felmentések revíziója folyamatba fog vétetni. Hogy én is, mint a felmentések revíziója keresztül viteléhez szükséges névjegyzék elkészítésére hivatott hatóság, a magam kötelességét pontosan és lelkiismeretesen keresztül vihessem, felkérem a fenti címben megjelölt hivatalokat, hogy a mellékelt ide csatolt kérdő ívben feltett kérdésekre, az illető felmentett birtokában levő hivatalos iratok alapján a feleleteket pontosan és teljes hitelességgel feljegyezni s az általam alább kitézött határidőre a megjelölt módon mindenesetre felterjeszteni szíveskedjék, *mert az eselleges késedelemért semmiféle mentésget el nem fogadhatok s akinek adataira vonatkozó kérdő-ívek a kitétt időre be nem érkeznének, azokat a Névjegyzékbe fel nem vehetem, így az illető a felmentési kedvezményét — a fent hivatott miniszteri rendelet szigorú rendelkezése értelmében — elveszti s minden jogorvoslat teljes kizárásával a tényleges katonai szolgálatra azonnal be fog vonultatni.*

A kérdő-ív kérdéseire felelet adandó valamennyi, az egyháznál levő felmentett egyénekről, tekintet nélkül arra, vajjon az illető bizonytalan, vagy meghatározott időre van-e felmentve s vajjon a cs. és kir. hadsereghez, a m. kir. honvédséghez, a m. kir. népfelkeléshez tartozik-e.

Az adatok a katonai, vagy népfelkelési igazolványi könyvek, illetve népfelkelési igazolványi lapok, valamint a felmentési iratok alapján jegyzendők be.

Arcvonal szolgálatra alkalmasnak tekintendők: a) azok a bemutatott népfelkelésre kötelezettek, akik a legutolsó népfelkelési bemutató szemle alkalmával kapott népfelkelési igazolványi lap szerint népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak osztályoztattak és b) mindazok, kik bizonyíthatólag nem bírnak a következő határozatok egyikével: őrszolgálatra utalva, segédszolgálatra, avagy népfelkelési hadiszolgálatra fegyver nélkül alkalmas, vagy minden népfelkelési szolgálatra alkalmatlan.

Miután hivatalomon keresztül csakis a háború tartama alatt tartott népfelkelési bemutató szemlén alkalmasnak találtak és nélkülözhetetlenség címén felmentést nyert egyének ügye ment keresztül, így csak ezek ügyéről bírok tudomást, míg azoknak a felmentése, akiket a háború még tartalékos katonai

szolgálat kötelezettsége alatt talált s akik mint segéd, fegyvernélküli, vagy őrszolgálatosok saját csapattestük parancsnoksága által bizonytalan időre, vagy meghatározott hatánapig szabadságoltattak, vagy felmentettek, avagy elbocsáttattak, ezek érdekében hozott határozatról a legtöbb esetben semmi tudomásom nincs, igen kérem, hogy ha ilyenek is vannak, ezekre vonatkozó adatokat is okvetlen bejegyezni szíveskedjenek a kérdő-ív egyes vonatkozó pontjaiba. (1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.)

A kérdő-ívek hozzám folyó évi április hó 28-ig elmulhatatlanul ajánlott levélben felterjesztendők lesznek.

Amennyiben az egyháznál felmentettek nem volnának, úgy a kérdő-ív a jegyzet rovatba annak bevezetésével, hogy felmentettek az egyház szolgálatában nem állanak, aláírva, megpecsételve, hozzám a kitétt határidőig szintén elmulhatatlanul visszatértesztendők.

Atyafiságos szeretettel vagyok

Debreczen, 1917. évi április hó 18.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.]

Kérdő-ív.

a.....református egyház alkalmazottai közül nélkülözhetetlenség címén, a népfelkelési tényleges szolgálat alól felmentést élvezők személyi és katonai adatairól.

1. Családi- és utóneve :.....
2. Vallása :
3. Illetőségi helye :
község :
- járás :
- megye :
4. Bemutató szemle helye, éve, hónapja, napja :
.....
5. Bemutató szemle eredménye :
népfelkelési szolgálatra alkalmas:
nem alkalmas;
6. Beosztás :
közös hadsereg :
- honvédség :
7. Bevonulni köteles :
a cs. és kir. hadkiegészítő ker. Parancsnoksághoz
.....
- m. kir. honvédkiegészítő ker. Parancsnoksághoz
.....
8. Arcvonal szolgálatra való alkalmasság foka :
arcvonal szolgálatra alkalmas :.....
- arcvonal szolgálatra nem alkalmas :

9. A katonaságnál milyen rangot viselt s melyik ezredben :
10. A hatóság, amely alkalmazza :
11. Mióta van alkalmazva a hatóságnál :
12. Felmentve ki által :
 cs. és kir. hadügyminiszterium :
- m. kir. honvédelmi miniszterium :
- katonai honvéd parancsnokság.
13. A felmentés ki által közöltetett, mikor, mely szám alatt :
14. A felmentés milyen időtartamra szól :
- (meghatározott időre, bizonytalan időre, vagy más megjelölés).
15. Mily szolgálati minőségben áll a hatóságnál :
16. *Jegyzet.*

A valódiságot és teljességet igazolom.

....., 1917. évi ápril hó

P. H.

aláírás.

1870—1917. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli egyházak Nagytiszteletű Presbiteriumaihoz.

A Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt-Egylete azzal a kéréssel fordult hozzám s általam minden kebelbeli egyház t. Presbiteriumához, hogy nagy kiadásainak fedezésére és a hadisegélyezés általános céljaira, mint az elmúlt évben tettük, úgy a jelenben is anyagi erőnkhez mért áldozatunkat hozzuk meg.

Nevezett egylet a hadiszínhely mögött 343 egészségügyi intézetet tart fenn 95,192 ágygal és eddig 789,696 sebesült és 733,516 átutazó katonát részesített ápolásban, üdítésben. Fenntartja a Tudósító Irodát, a Hadifoglyokat gyámolító és tudósító Hivatalt, felszerelt 3 állandó kórházvonalat, 6 segélyvonalat, Budapesten sebesült szállító oszlopokat szervezett, a hadiszínhelyre pedig 165 sebesült szállító kocsit, 23 társzekeret, 300 hordágyat küldött.

A felsorolt intézmények és dolgok óriási összeget igényelnek s hogy az egylet működésében ne legyen hanyatlásnak kitéve, kénytelen ismét és ismét a magyar társadalom áldozatkészségét igénybe venni.

A magam részéről a múlt évben bevált módon kívánom a magyar református társadalom adakozására az alkalmat megadni. Ezért felkérem az igen tisztelt Presbiteriumokat, hogy a f. évi június hó

24-én összegyűjtendő templomi perselypénzt méltóztassanak nevezett egylet céljaira átengedni. A gyűjtés eredményére tekintettel kívánatosnak tartanám, ha a lelkész urak a gyűjtésre a június hó 17-iki napon előre felhívnák a gyülekezet figyelmét, egyben ösmertetvén a Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt-Egyletet, annak célját s rendeltetését. A gyűjtés eredményét méltóztassanak július hó 8-ig illetékes esperesi hivatalukhoz beküldeni.

A Nagyt. Esperes Urakat pedig felkérem, hogy a begyűlt adományokról egyházközségenként felüntetett s 2—2 készítendő kimutatásaikat hozzam legkésőbb július hó 15-re terjesszék fel s egyben a begyűlt összegeket együttes elszámolásra juttassák hivatalomhoz. A gyűjtés rendezésére, programjára vonatkozó esetleges kérdésekre a felvilágosítással A Vörös-Kereszt-Egylet igazgatósága szolgál. Levelezésnél a következő címzés használandó: Budapest, VI., Andrassy-út 8. Péter Pál napi gyűjtés.

Debreczen, 1917 március hó 31-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

828—1917. szám.

Pályázati hirdetés.

A kunhegyesi református egyház pályázatot hirdet az elhalálozás folytán megüresedett *önálló énekvezéri* állásra.

Fizetése: 1. készpénz évi 1000 (egyezer) korona az egyház pénztárából negyedévenként előre fizetve. 2. 12 kat. hold szántóföld. Használt bér értéke körülbelül 700 (hétszáz) korona. 3. 2 öl kemény tűzifa. 4. Stóla (mindegy 500 kor.) 5. 3 szobás új lakás és kert.

Kötelességei: 1. Az istentiszteleti éneklésnek vezetése orgona kísérettel. 2. Az V—VI. oszt. fiúnövendékek énektanítása. 3. Énekkar szervezése és vezetése. 4. Temetések alkalmával az éneklés vezetése.

Pályázati kérvények május hó 13-áig küldendők be a kunhegyesi református lelkészi hivatalhoz.

Próba éneklés és orgonázás május hó 20-án tartatik. Az erre megjelenő pályázók igazolt úti költségei az egyházi pénztárból megtérítetnek. A megválasztott énekvezér állását f. évi aug. 1-én elfoglalni tartozik.

Kunhegyes, 1917. évi apr. 12-én.

Maklár Károly,
lelkész-elnök.